

Scris de adrian.severin pe 07 noiembrie 2013, 18:50

Colonizarea unei natiuni esuate (I)

Cand in secolul al XIX-lea conservatorii romani criticau formele fara fond, ei aveau in vedere faptul ca statul roman mersese prea repede in preluarea formei institutionale specifice natiunii moderne, pe cand fondul societatii romanesti ramasese inca feudal.

Astazi lucrurile se petrec oarecum invers. Avem iarasi forme fara fond dar nu pentru ca adoptam prea repede forme (politice) moderne care nu se potrivesc unui fond (social) arhaic, ci pentru ca fondul national roman (astfel cum a fost mostenit de la regimul comunist), in tranzitia sa spre modernitatea specifica natiunilor occidentale, reculeaza catre un sistem arhaic de socializare de tip feudal.

Am scris cu mai multi ani in urma ca Romania post-comunista are de ales intre modernizare si feudalizare. Am mai scris, de asemenea, ca Romania nu este cu nimic exceptionala in ceea ce priveste coruptia si ca cei care pretind ca ar fi nu fac decat sa foloseasca pretinsul exceptionalism romanesc ca argument pentru mentinerea Romaniei ca membru de mana a doua al familiei europene si euro-atlantice. In fapt, adevarata problema a Romaniei nu este coruptia ci feudalizarea.

De ce tranzitia de la natiunea comunista la cea capitalista a facut posibila aparitia unei bifurcatii pe firul destinului romanesc, o cale ducand spre modernizare iar alta spre feudalizare? Egalizarea social-economica si educationala comunista (comunistii nu au dorit transformarea proletariatului in clasa conducatoare a societatii ci transformarea intregii societati intr-o clasa de proletari), ca si hiper-centralizarea politica a statului comunist totalitar, omogenizand societatea, impunandu-i o agenda unica si obligandu-o la loialitate fata de o conducere statala de asemenea unica si monolitica, au consolidat vechea natiune burgheza romana, puternic polarizata si divizata sub aspect patrimonial si civilizational. Aceasta cu atat mai mult cu cat comunismul romanesc, dogmatic in raporturile interne dar inapetent fata de ideologia internationalista, a fost national, exaltand intreaga mitologie pe care s-a ridicat din inceputuri ideea statului-natiune. De aici, revolutionarii anilor 1990 au crezut ca se poate merge mai departe spre transformarea natiunii romane comuniste - o natiune comunista dar totusi natiune - intr-o natiune moderna de tip occidental european. N-a fost sa fie asa!

National-comunismul, ca structura politica a unei societati inchise si controlate, a fost lipsit de doua componente esentiale si totodata specifice ale natiunii capitaliste pluralista si liberala: democratia si statul de drept. Desigur, s-a vorbit, si nu fara temei, despre o democratie comunista *sui generis*, precum si despre o legalitate comunista (socialista). Acestea functionau,

inasa, in cadrul unei organizari sociale de tip autoritar si egalitar in care, inevitabil, libertatea democratica se limita la cautarea solutiilor pentru punerea in aplicare a ceea ce s-a decis intr-un mediu politic separat de societate si netinut a raspunde fata de ea, iar legea se aplica in asa fel incat sa confirme justetea deciziei politice, contorsionand realitatea social-economica in functie de preceptele ideologiei oficiale. (Oricum, justitia national-comunista, politizata in interesul puterii publice, a fost mai apropiata conceptului national-democratic de „lege si ordine” decat actuala justitie neo-feudala, politizata in interesul puterilor oligarhice private.) In acest cadru politic, lipsiti fiind de capital financiar-economic, ca si de instrumente de autoaparare sociala, cetatenii se puteau baza, in rezolvarea problemelor lor existentiale si de securitate, pe protectia puterii publice, tot mai ineficienta in conditiile stagnarii economice si a cresterii in complexitate a problemelor de rezolvat. Compensarea respectivei neputinte se putea realiza doar prin acumularea de "capital social" (in jargonul timpului, "pile, cunostinte, relatii"), adica prin constituirea de sau/si intrarea in retele de socializare informale para-statale, structurate tot vertical si apte a oferi protectie „fericitilor” lor membri. Asemenea structuri si un asemenea tip de relatii sociale trimiteau, inasa, inapoi catre raporturile de vasalitate constituind mecanismul de protectie tipic feudalismului.

Cand comunismul s-a prabusit iar formidabila forta centripeta a dictaturii sale a disparut odata cu „teroarea de stat”, ceea ce a supravietuit, in confuzia si slabiciunea statului de tranzitie, au fost tocmai retelele informale para-statale de protectie. Pe de alta parte, ceea ce indivizii, eliberati de constrangerile ordinii publice opresive, au incercat sa faca a fost sa isi transforme fostul "capital social" comunist in capital financiar capitalist, utilizand metodele acumularii primitive de capital (adica abuzul sau actiunea in afara legii) spre a transfera activele publice in patrimoniul privat. De oprirea la timp a acumularii primitive a capitalului (proces altminteri inevitabil in orice regim de tranzitie) si de inlocuirea puterii retelelor private de protectie prin puterea protectoare a institutiilor statului exercitata in conditiile unei legislatii adoptate si aplicate transparent prin metode democratice, depindea evitarea trecerii de la national-comunism la un regim oligarhic. Din nefericire lucrul nu s-a reusit iar pluralismul oligarhic care a rezultat a dus la prabusirea Romaniei in neo-feudalism.

Din perspectiva oricarei natiuni moderne autentice, o ordine feudala reala care functioneaza in spatele unei ordini nationale de fatada, arata ca fiind afectata de coruptie sistemica. Cand sistemul national este exclusiv nominal iar sistemul feudal este singurul care functioneaza cu adevarat, produsul perceptibil este coruptia. In realitate nu este vorba despre coruptie in sensul de comportament deviant de la regulile sistemului real - in speta cel feudal - ci despre devierea obiectiva a celor ce aplica regulile fondului feudal, caracterizat prin protectia ierarhica discretionara intrinseca raporturilor de vasalitate, de la regulile formei nationale moderne, circumscrise de principiile democratiei si statului de drept, de controlul reciproc si echilibrul puterilor. Totdeauna, in zona de interferenta a doua sisteme de organizare sociala apartinand unor culturi diferite coruptia este secretata in mod obiectiv, generand frustrare in toate directiile.

Iata de ce coruptia nu scade in Romania prin represiune. Atata timp cat statul national roman este o aparenta, coruptia lui este doar o fantoma; si de fantome nu se poate scapa prin mijloace represive. Cine vrea sa scape de acest tip de coruptie (obiectiva) trebuie sa combata realitatea Romaniei neo-feudale.

Va urma.

ADRESA: <http://crct.ro/njT>